

Projekt: Målrettet Kimtalsindsats	Ansvarlig	LBAS
	Oprettet	17-12-2025
	Side	1 af 2

STØTTET AF

Notat om projektet igangsættelse og status**Mælkeafgiftsfonden**Baggrund:

Kimtallet er vigtigt fordi det har stor betydning for afregningsprisen på mælk. Men, selvom kimtallet er et af mælkeproduktionens nøgletal, ved vi stort set intet om, hvad kimtallet egentligt repræsenterer. Det skyldes, at den måling man får på kimtallet, intet siger om, hvilke bakterier kimtallet består af og hvor bakterierne kommer fra.

Kimtallet er et mål for, hvor mange mikroorganismer der findes i en milliliter mælk. Derfor betragtes kimtallet som en hygiejnemarkør. Man har derfor hidtil antaget, at dårlig hygiejne i mælken (altså højt kimalt) måtte skyldes dårlig hygiejne enten under malkning eller under opbevaring af mælken i tanken – eller begge dele. Altså har man antaget, at kimtallet skyldtes bakterier der kom "udefra" over i mælken. Men ny viden peger på, at kimtallet også kan skyldes bakterier inde fra selve yveret.

Derfor vil vi undersøge, hvilken rolle yversundhed spiller for kimtallet.

Projektets overordnede resultat at skabe mere nuanceret forståelse af kimtallet, og implementere denne forståelse i form af konkrete anbefalinger.

Hypotesen for projektet er derfor at:

Ved at analysere hvilke bakterier, der er årsag til kimtallet, og undersøge struktureret hvor bakterierne kommer fra, vil det blive muligt at igangsætte målrettede og konkrete handlingsplaner både på den enkelte besætning og på mejerierne.

Konkret forudsætter den slags målrettede og konkrete handlingsplaner, at projektet skal nå flere delmål i form af at udvikle disse anbefalinger for hvordan man trinvist og besætningsspecifikt arbejder sig frem til en løsning af kimtalsproblemet.

Denne trinvis gennemgang skal:

1. Udelukke eller løse hygiejneproblemer
2. Identificerer de relevante kimtalskøer
3. Identificerer hvilke bakterier der så er årsag til at disse køer udskiller kim
4. Identificerer hvor køerne har fået bakterierne fra
5. Samle alt dette information til en handlingsplan for hvordan man kan løse kimtalsproblemet.

Som eksempler skal man for den enkelte besætning vide om kimtallet skyldes kroniske eller forbipassende infektioner hos køerne, om infektionerne kan kureres eller ej, og om infektionerne smitter de andre køer eller ej, hvor i miljøet køerne samlet smitten op, hvilke desinfektionsmidler /patteplejemidler der kan fjerne den pågældende type bakterier, osv. Kort sagt: Man kan ikke fjerne et kimalt, som man ikke ved, hvor kommer fra. At slagte en ko fjerner fx ikke kimtallet, hvis andre køer allerede er smittede. At gøre yverne mere rene før malkning fjerner ikke et kimalt, hvis bakterierne kommer fra yverets inderside (dvs. mælkekirtlen) osv.

For at undgå ressourcespild med at lede efter kimtalsproblemet i øst og vest og måske under vejs slagte forkerte køer mm, vil kimtalsprojektet derfor udvikle en struktureret og prioriteret arbejdsgang hvor der

indsamles så få prøver som muligt, men så mange som nødvendigt. Og hvor prøverne vel at mærke analyseres på en måde som giver et sikkert og fyldestgørende diagnostisk svar, så man ikke baserer besætningens handlingsplan på ufuldstændige gætteri. Det ville være så ærgerligt at bruge ressourcer på at indsamle de relevante prøver, men så ikke analysere prøverne på en relevant måde.

Derfor skaber kimtalsprojektet en trinvis og specifik anbefaling for hele processen fra at det helt overordnede problem indkredses, til det detaljerede behov for hvordan den enkelte prøve skal håndteres.

Status på projektet:

I processen med at skabe de trinvis og specifikke anbefalinger er projektet ved udgangen for 2025 nået til følgende:

- Projektet har udarbejdet en model til at finde de dyr, som udløser kimtalsproblemet i tankmælken. Modellen muliggør, at man kan undgå de fejl der ellers vil opstå, hvis man anvender celletalslisten til at lede efter kimtalsdyrene med. Modellen vi har udviklet, hviler både på statistiske beregninger, data fra et naboprojekt "*Sikker diagnostik i B-streptokokbesætninger*", litteratur samt vidensudveksling med vores internationale rådgivende ekspertgruppe.
- Gennem oplæring i analyserne ved et anerkendt amerikansk universitet har projektet desuden hjemtaget nye kompetencer til Danmark, således at det nu for første gang er muligt at undersøge ikke kun hvilke bakterier der udløser et kimalt, men også hvor bakterierne kommer fra.

Projektet følger dermed tidsplanen bortset fra, at selve prøverne fra den første kimtalsbesætning, ikke indsamles i 2025, men i stedet indsamles sammen med de planlagte besætninger i 2026. Dette indsendes der genbevillingsansøgning for.

Konklusion: Ny viden styrker projektet men forsinker prøveindsamlingen:

Årsagen til den udsatte prøveindsamling er den nye viden fra projekt; "*Sikker diagnostik i B-streptokokbesætninger*" som vi har fået adgang til i sidste halvdel af 2025. Dette naboprojekt viser nemlig, at besætninger med kimtalsproblemer har mange kimtalskøer – ikke få, som hidtil antaget. Også hvis køerne ikke er B-streptokoksmittede. Naboprojektet viser også, at man ikke kan anvende celletallet til at udpege kimtalsdyrene. Derfor har vi i kimtalsprojektets arbejdsplan 1 brugt sidste halvdel af 2025 på at indhente yderligere data fra besætninger med et eksisterende kimtalsproblem, og tilpasse vores model for hvilke køer vi skal udtage prøver fra. For det er afgørende, at den stikprøve der bliver udtaget i en besætning med kimtalsproblemer reelt fanger de relevante dyr. Men når man ikke kan nøjes med at anvende ydelseskontrolldataet som fx celletal til at udpege kimtalsdyrene har arbejdsplan 1 dermed fået en væsentlig større opgave end ventet, i at udvikle en model for hvordan man så kan identificere de relevante dyr. Projektet blev klar med denne ekstra tilpasning af modellen til at udpege dyr med, i oktober, men den nye model kræver, at besætningerne screenes for specifik kimalt på enkeltdyr ad flere omgange, fordi kimaltet kan svinge fra dag til dag hos den enkelte ko. En sådan screening ad flere omgange har det ikke været muligt at gennemføre i en besætning i slutningen af 2025.